NHS

Lung Cancer Screening

Waxa aad u baahan tahay inaad ogaato

Wixii macluumaad dheeraad ah booqo:
www.nhs.uk/conditions/lung-cancer-screening

Tusmada

Ku saabsan Baaritaanka Kansarka Sambabada 1

Maxay tahay sababta ogaanshaha hore ay farqi u sameeyso 2

Maxaa dhici kara inta lagu gudo jiro Baaritaanka Kansarka Sambabada? 2

Maxaa ka dhaca inta lagu jiro baaritaanka sambabada? 4

Sawirka sambabada - natiijooyinka suurtagalka ah 5

Waxaad u baahan tahay inaad ka ogaato sawir-qaadista sambabada 6

Waa maxay kansarka sambabada? 8

Waa maxay calaamadaha kansarka sambabada? 9

Taageero dheeraad ah

Geli qoraalkaaga halkan

www.mft.nhs.uk/lunghealthcheck / 0161 529 0900

Sababta aan u bixinayno baaritaanka kansarka sambabada

Badanaa ma jiraan calaamado ama astaamo kansarka sambabada marxalad hore. Natiijo ahaan, dad badan oo qaba kansarka sambabada ayaa lagu ogaanayaa marxalad dambe.

Kansarrada sambabada badankood si tartiib tartiib ah ayay u koraan si loogu helo marxalad hore iyadoo la adeegsanayo sawir-qaadista sambabada.

Baaritaanka Kansarka Sambabada wuxuu kaa caawinayaa inaad hore u ogaato dhibaatooyinka, badanaa ka hor intaadan ogaan wax khaldan, iyo marxalad daawayntu ay fududaan karto oo aad u guulaysan karto - ugu dambayntiina aad badbaadiso nolol badan.

Waa maxay Baaritaanka Kansarka Sambabada?

Baaritaanka Kansarka Sambabada waa hab laba marxaladood ah.

1. Waxaad yeelan doontaa wicitaan taleefan ama kulan xirfadle caafimaad si aad u qiimeyso fursadahaaga inaad qaaddo kansarka sambabada.

2. Haddii laguu aqoonsado inaad tahay qof fursad sare u leh inuu ku dhaco kansarka sambabada waxaa laguugu martiqaadi doonaa inaad sameyso baaritaan degdeg ah. Baaritaanku wuxuu qaadi doonaa sawir ku qeexaaya wax badan
wuxuu nasiin faahfaahsan ku saabsan sambabadaada si aan dib ugu eegno. Haddii wax kasta oo noqon kara kansarka sambabada la helo waxaa laguu gudbin doonaa baaritaanno ama daaweyn.

Sababta laguugu casuumay

Dadka da'doodu u dhaxayso 55 ilaa 74 ee sigaarka caba ama sigaarka caba badanaa waxay leeyihiin khatar sare oo ah inay qaadaan kansarka sambabada. Dadka badankood laguma ogaan doono kansarka sambabada, laakiin haddii ay dhacdo, si dhakhso ah ayaan wax uga qaban karnaa oo aan ku siin karnaa daaweyn. Buug-yarahan wuxuu ujeeddadiisu tahay inuu kaa caawiyo inaad doorato inaad ka qayb qaadato iyo in kale Baaritaanka Kansarka Sambabada.

Sababta ogaanshaha hore u sameeyo farqi

Haddii ay dhibaato ka jirto qayb ka mid ah sambabada, oo tan la ogaado goor hore, daaweyntu waxay diiradda saari kartaa qaybta ay saameysay. Haddii dib loo helo dhibaatadu waxay ku faaftay meelaha kale ee sambabada iyo jirka taasoo ka dhigaysa mid adag in la daweeyo.

Maxaa ka dhaca Baaritaanka Kansarka Sambabada?

Waxaa jira laba qaybood oo ka mid ah Baaritaanka Kansarka Sambabada: qaybta hore waa Baaritaanka Caafimaadka Sambabka qaybta labaadna waa baaritaanka sambabada. Natiijooyinka qiimeyntaada bilowga ah waxay go'aamin doonaan inaad u baahan tahay baaritaanka sambabada iyo in kale. Inta hawsha socoto waxaad heli doontaa waqti badan oo aad kula sheekaysato xirfadlayaasha caafimaadka oo aad ku weydiiso su'aalo kasta.

Wixii macluumaad dheeraad ah iyo taageero ah wac 0161 529 0900

1. Baaritaanka Caafimaadka Sambabada

Waxaad yeelan doontaa wicitaan taleefan ama kulan xirfadle caafimaad si aad ugala hadasho neefsashadaada, caafimaadka sambabada guud, qaab nololeedkaaga iyo taariikhda qoyska iyo caafimaadka. Dhibcaha khatarta ayaa la xisaabin doonaa tanina waxay go'aamin doontaa tallaabooyinka xiga.

Haddii aad hadda sigaar cabto oo aad rabto inaad joojiso, waxaan kula xiriiri karnaa adeegga joojinta sigaarka ee deegaankaaga si aad u hesho taageero dheeraad ah. Waxaan fahamsanahay in joojinta sigaarku ay tahay mid adag oo ixtiraamaysa doorashadaada.

Waxaa jira saddex natiijo oo suurtagal ah:

Wax dhibaato ah lama helin

Xirfadlaha caafimaadku ma heli karo wax dheeraad ah oo uu eego. Uma baahnid inaad iskaan ku sameyso sambabada. Waxaa laga yaabaa in laguugu yeero taariikh mustaqbalka si aad dib ugu qiimeyso khatartaada.

Dalabka baaritaanka sambabada

Haddii Baaritaankaaga Caafimaadka Sambabada uu ogaado inaad la kulantay heer khatar ah, waxaa lagu siin doonaa baaritaan sambabada ah si loo hubiyo sambabadaada calaamadaha kansarka sambabada.

U gudbinta dhakhtarkaaga guud ama isbitaalka deegaankaaga

Haddii dhibaatooyin la helo laakiin aadan u baahnayn baaritaan, xirfadlaha caafimaadku wuxuu kuu gudbin karaa dhakhtarkaaga guud ama khabiir kale.

Saddexda kiisba waxaan u qori doonnaa dhakhtarkaaga guud si aan u ogeysiino.

2. Baaritaanka sambabada

Waxaa laguugu yeeri doonaa inaad si degdeg ah u sameyso baaritaan sambabadaada.

Kani waa sawir gaar ah oo CT (Computed Tomography) ah kaas oo isticmaala qiyaas aad u yar oo shucaac ah iyo kumbuyuutar si loo qaado sawir faahfaahsan oo sambabadaada ah.

Maxaa ka dhaca inta lagu jiro baaritaanka sambabada?

Uma baahnid inaad wax sameyso si aad isugu diyaariso baaritaankaaga.

1. Inta lagu jiro baaritaanka, badanaa waxaad dhabarkaaga ugu jiifsan doontaa sariir dhex marta sawir-qaadaha CT-ga. Sawir-qaaduhu wuxuu u eg yahay giraan wuxuuna ku wareegayaa qayb yar oo jirkaaga ah markaad dhex mareyso.
2. Shaqaale si gaar ah loo tababaray (oo loo yaqaan sawir-qaadayaal) ayaa ka maamula sawir-qaadaha gadaasha shaashadda qolka CT-ga. Waxaad awoodi doontaa inaad aragto oo aad la hadasho inta lagu jiro baaritaanka.
3. Marka sawir la qaado, waxaad u baahan doontaa inaad jiifto oo aad raacdo tilmaamaha neefsashada ee fudud muddo 10 ilbiriqsi ah. Tani waxay hubineysaa in sawirradu aysan mugdi ku jirin.
4. Sawirku waa mid aan xanuun lahayn waxaadna awoodi doontaa inaad wax cunto, cabto oo aad baabuur wadato sida caadiga ah ka hor iyo ka dib sawirkaaga. Looma baahna irbado baaritaankan. Dadka badankood uma baahna inay dharka iska furaan maadaama sawirka CT-ga si buuxda loo xiran karo. Si kastaba ha ahaatee, fadlan iska ilaali inaad xirato dahabka iyo dharka ay ku jiraan biraha (sida sibyada), maadaama kuwaas loo baahan doono in laga saaro.

Sawirka sambabada - natiijooyinka suurtagalka ah

Waxaad naga heli doontaa natiijooyinkaaga afar toddobaad gudahood. Waxaa jira 4 natiijo oo suurtagal ah.

Wax dhibaato ah lama helin

Tani waxay ka dhigan tahay inaanan ku arag wax calaamado ah oo kansarka sambabka ah sawirka. Waxaan kuu soo qori doonnaa natiijooyinka waxaanan ku weydiisan doonnaa inaad dib ugu soo noqoto baaritaan kale laba sano gudahood. Si kastaba ha ahaatee, weli waa suurtogal in kansarka sambabka uu ku dhici karo inta u dhaxaysa baaritaannada ama in sawirku uu seego. Haddii aad aragto wax aan caadi ahayn ama aad leedahay mid ka mid ah calaamadaha ku qoran bogga 9aad ka hor baaritaankaaga xiga, u sheeg dhakhtarkaaga.

Baaritaan labaad ayaa loo baahan yahay

Tani waxay badanaa la macno tahay in wax ku jiraan baaritaanka laakiin hadda ma sheegi karno waxa sababaya. Waxay u badan tahay inay tahay wax aan waxyeello lahayn, laakiin maadaama ay noqon karto mid aad u daran waxaan ku weydiin doonnaa inaad timaado baaritaan kale qiyaastii saddex ama laba iyo toban bilood gudahood, si loo hubiyo.

Baaritaanno dheeraad ah ayaa loo baahan yahay

Tani waxay ka dhigan tahay inaan wax ku aragnay sawirka oo aad u baahan tahay baaritaanno dheeraad ah, oo ay ku jiri karaan baayobsi. Waan ku soo wici doonnaa oo warqad ayaan u diri doonnaa isbitaalka si dhakhtarku si dhakhso ah kuu arko si aad u sii baarto.

Dhibaato kale ayaa la helay

Baaritaanka waxaa inta badan loogu talagalay in lagu ogaado kansarka sambabada, laakiin mararka qaarkood wuxuu heli karaa dhibaatooyin kale. Kuwani way kala duwanaan karaan laga bilaabo halis ilaa mid aan muhiim ahayn. Waxaan kuu soo qori doonnaa adiga iyo dhakhtarkaaga guud (GP) waxaanan hubin doonnaa in laguu gudbiyo khabiirka saxda ah wax kasta oo muhiim ah oo aan u aragno inuu u baahan yahay daaweyn.

Waxaad u baahan tahay inaad ka ogaato sawir-qaadista sambabada

Daawaynta kansarka sambabada ee hore badanaa waa mid guuleysata

Waxaad u badan tahay inaad saddex jeer ka badan tahay inaad ku ogaato marxalad hore iyada oo loo marayo Baaritaanka Kansarka Sambabada.

Kansarka sambabada ee yar iyo kan hore badanaa si buuxda ayaa looga saari karaa qalliin ama lagu daaweyn karaa daaweynta shucaaca.

Cilmi-baaristu waxay soo jeedinaysaa in baaritaanka kansarka sambabada iyadoo la adeegsanayo baaritaannada CT ay yarayn karto khatartaada inaad u dhimato kansarka qiyaastii 25%.

Sawirka CT ee qiyaasta hoose wuxuu ku tusi doonaa xaddi yar oo shucaac ah

Waxay la mid tahay qiyaastii hal sano oo shucaac ah oo ka imanaya deegaanka dabiiciga ah.

Shucaaca wuxuu sababi karaa waxyeello unug taasoo, ka dib sannado badan ama tobanaan sano, noqon karta kansar. Haddii loo baahdo baaritaan CT oo dheeraad ah markaa tani waxay ku soo bandhigi doontaa shucaac badan.

Khatarta guud ee baaritaannada CT-ga ee keena kansarka ayaa weli aad u hooseysa, marka la barbar dhigo faa'iidooyinka ogaanshaha kansarka sambabada goor hore.

Dad aad u yar oo baaritaanku mar walba ma helo kansar jira

Tani waxaa loogu yeeraa taban khalad ah. Waxaad sidoo kale mustaqbalka ku dhici kartaa kansarka sambabada. Haddii aad bilowdo inaad muujiso calaamado wakhti kasta fadlan la xiriir dhakhtarkaaga.

Dadka qaar, sawirku wuxuu qaadaa wax inkastoo aysan qabin kansarka sambabada

Tani waxaa loogu yeeraa natiijo been ah oo togan waxayna la macno tahay inaad u baahan tahay baaritaanno dheeraad ah ka hor intaadan xaqiijin inaadan qabin kansar.

Sawirradu waxay qaadi karaan kansarka sambabada oo aan waligood qof u geysan doonin waxyeello Dhakhaatiirtu had iyo jeer ma sheegi karaan haddii kansarku uu sii wadi doono inuu halis geliyo nolosha. Natiijo ahaan, dadka qaar waxay heli doonaan daaweyn aysan u baahnayn. Tani waa wax aan caadi ahayn baaritaanka kansarka sambabada.

Wixii macluumaad dheeraad ah iyo taageero ah wac 0161 529 0900

Waa maxay kansarka sambabada?

Kansarka sambabada waa mid ka mid ah noocyada ugu badan ee kansarka.

Waa marka unugyada aan caadiga ahayn ay u qaybsadaan si aan la xakameynin si ay u sameeyaan buro sambabada.

Badanaa ma jiraan calaamado ama calaamado marxaladaha hore ee kansarka sambabada.

In kansarka la helo goor hore macnaheedu waa in daaweyntu ay aad ugu dhowdahay inay guuleysato.

Inta badan kansarka sambabada si tartiib ah ayuu u koraa si loogu helo marxalad hore iyadoo la adeegsanayo baaritaanka CT-ga oo qiyaas yar leh.

In kansarka sambabada la helo goor hore waxay runtii hagaajin kartaa khibradda qofka iyo natiijada daaweynta. Tani waa sababta loo bixiyo baaritaanka kansarka sambabada.

Waa maxay calaamadaha kansarka sambabada?

Kansarka sambabada wuxuu bilaabi karaa inuu soo baxo inta u dhaxaysa baaritaannada iyo sawirradu waxay mararka qaarkood seegi karaan kansarka sambabada. Waa muhiim inaad fiiro gaar ah u yeelato wax kasta oo aan caadi ahayn, gaar ahaan:

- Qufac joogto ah ama isbeddel ku yimaada qufacaaga caadiga ah
- Qufac dhiig leh
- Neefsashada oo kugu yaraata
- Daal aan la sharraxin ama miisaan lumis
- Xanuun ama dhib marka la neefsanayo ama la qufacayo
- Lusitaanka rabitaanka cuntada

Haddii aad dareento mid ama in ka badan oo ka mid ah calaamadahan, la tasho dhakhtarkaaga sida ugu dhakhsaha badan. Ha sugin baaritaan kale.

Maxaan sameyn karaa si aan u yareeyo khatarta kansarka sambabada?

Dad badan oo sigaar cabayay sannado badan oo isku dayay inay joojiyaan dhowr jeer ayaa si guul leh u joojiyay sigaarka.

Haddii aad sigaar cabto oo aad rabto inaad joojiso, waxaa jira adeegyo joojin sigaar oo saaxiibtinimo leh, bilaash ah oo maxalli ah oo ku sugaya inaad la xiriirto.

Xirfadle daryeel caafimaad oo ku sugan ballantaada Baaritaanka Kansarka Sambabka ayaa kula soo xiriiri kara adeegyadan, waxaad weydiin kartaa dhakhtarkaaga guud, waxaad la xiriiri kartaa NHS Smokefree lambarka 0300 123 1044 ama booqo www.nhs.uk/smokefree.

Wixii macluumaad dheeraad ah iyo taageero ah wac 0161 529 0900

Lung Cancer Screening

NHS

Wixii macluumaad dheeraad ah oo ku saabsan kansarka sanbabada, hubinta caafimaadka sambabada iyo talada sigaarka booqo:

Macluumaadka Kansarka Sambabada ee NHS
www.nhs.uk/conditions/lung-cancer

NHS Smokefree
www.nhs.uk/smokefree

Cancer Research UK
www.cruk.org/lunghealthchecks
www.cruk.org/about-cancer/lung-cancer
www.cruk.org/smoking

Hay'adda Kansarka Sambabka ee Roy Castle www.roycastle.org/information
www.roycastle.org/help-and-support

Neefta + Sambabka UK www.asthmaandlung.org.uk/symptoms-tests-treatments/ tests/lung-health-checks

Macluumaadka maxalliga ah ee ku saabsan adeegyada joojinta sigaarka/macluumaadka xiriirka iwm.

Geli qoraalkaaga halkan

www.makesmokinghistory.co.uk